

ΟΤΑΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, έχω τα χάλια μου. Με το που μπαίνω στο σπίτι, ακούω ήχο από κατσαρολικά. Η μαμά είναι ακόμα στη δουλειά. Τότε ποιος; Η εικόνα του μπαμπά μπροστά από την κουζίνα είναι αρκετή για να με τραβήξει για λίγο από τις σκέψεις μου. Κάποτε ο μπαμπάς μαγειρεύε συχνά. Του άρεσε να μαγειρεύει και τα κατάφερνε πολύ καλά, πολύ καλύτερα –μπορώ να πω– από τη μαμά, της οποίας οι ικανότητες εξαντλούνται σ' ένα συνηθισμένο, τυπικό συνταγολόγιο. Αλλά ο μπαμπάς έχει χρόνια να μαγειρέψει. Τι στο καλό;

—Γύρισες...;

Με το που με βλέπει να μπαίνω, το πρόσωπό του φωτίζεται.

—Όπου να 'ναι θα είναι έτοιμο. Μακαρονάδα με θαλασσινά. Θέλεις να φάμε μαζί;

Τον τελευταίο καιρό ο καθένας μας τρώει μόνος του. Εγώ όταν επιστρέφω από το σχολείο, η μαμά όταν επιστρέφει από τη δουλειά, ο μπαμπάς όταν επιστρέφει από εκεί που είναι εξαφανισμένος. Θα προτιμούσα να του απαντήσω στα ίσα ότι δεν έχω καμία όρεξη να φάω μαζί του, αλλά η όλη ιστορία με τον Αντώνη με έχει επηρεάσει πολύ και νιώθω εξαντλημένος. Δεν έχω τη δύναμη να πω τίποτα.

Αφήνω το σακίδιό μου, βγάζω το μπουφάν μου και σωριάζομαι σε μια καρέκλα. Ο μπαμπάς δε δείχνει να το αντιλαμβάνεται. Σιγοτραγουδά ενώ σουρώνει τα μακαρόνια, τα μεταφέρει στην κατσαρόλα με τη σάλτσα και τα κουνά να ανακατευτούν. Η αλήθεια είναι ότι πεθαίνω της πείνας.

Ο μπαμπάς σερβίρει δυο πιάτα και κάθεται δίπλα μου στο τραπέζι. Τρώμε για λίγο σιωπηλοί. Ορθή επανάληψη. Ο μπαμπάς τρώει, εγώ καταβροχθίζω. Λίγες πιρουνιές ακόμα κι αρχίζω να νιώθω καλύτερα.

—Να σου βάλω ένα πιάτο ακόμα; Μάλλον πείναγες πολύ, εκτός κι αν δεν μπορείς να αντισταθείς στη μακαρονάδα μου!

Γελάει τρανταχτά με το αστείο του. Προσπαθεί να με παρασύρει κι εμένα με την ευθυμία του, αλλά αντιστέκομαι. Σηκώνεται και πηγαίνει στην κατσαρόλα.

—Δε φαίνεσαι και πολύ καλά...

Μιλά ενώ μου ξαναγεμίζει το πιάτο. Η φωνή του ακούγεται σαν να έρχεται από το υπερπέραν.

—Έχουμε γεμίσει μετανάστες...

Δεν έχω σκοπό να μιλήσω, μα η γλώσσα μου κάνει τα δικά της.

Ο μπαμπάς αιφνιδιάζεται. Στο μέτωπό του σχηματίζεται μια ρυτίδα.

—Από πότε σε απασχολεί το μεταναστευτικό;

Αφήνει το πιάτο μπροστά μου και κάθεται απέναντί μου προβληματισμένος.

Η ερώτηση είναι διατυπωμένη με ειλικρίνεια, δίχως ίχνος ειρωνείας. Δεν ξέρω τι να απαντήσω. Ότι μέχρι

σήμερα δε με είχε ξαναπασχολήσει ποτέ; Δε θέλω να το ομολογήσω.

—Αν είναι να με ειρωνεύεσαι...

Τάχα θιγμένος κάνω να σηκωθώ.

—Μάνθο, το ξέρεις ότι δε σε ειρωνεύομαι...

Ο μπαμπάς αποφεύγει επιδέξια την παγίδα.

—Γιατί δε μου λες καλύτερα τι σε απασχολεί ακριβώς;

Τον κοιτώ αναποφάσιτος.

—Είναι τόσοι πολλοί. Δε γίνεται συνέχεια να τους αποφεύγεις...

Τα μάτια μου με καίνε.

—Και ποιος σου είπε ότι πρέπει να τους αποφεύγεις;

Η ρυτίδα στο μέτωπο του μπαμπά βαθαινει.

Μια ακόμη δύσκολη ερώτηση.

—Κανείς. Αλλά δεν μπορείς και να τους κάνεις φίλους σου.

Δαγκώνω τη γλώσσα μου για να την εμποδίσω να συνεχίσει. Μα εκείνη μου ξεγλιστράει σαν χέλι.

—Και γιατί όχι;

Το πρόσωπο του μπαμπά έχει αλλοιωθεί εντελώς. Μοιάζει σαν εκείνα τα σκυλιά με τα ρυτιδιασμένα πρόσωπα.

Άλλη μια ενοχλητική ερώτηση. Δε θέλω να ακούσω άλλες τέτοιες ερωτήσεις. Θέλω να σηκωθώ και να φύγω. Να κλειστώ στο δωμάτιό μου και να μη μιλήσω με κανέναν και για τίποτα. Το στομάχι μου γυρίζει και νιώθω να ανακατεύομαι. Αλλά ξέρω ότι ο μπαμπάς έχει μια απάντηση και θέλω να την ακούσω. Δεν υποχωρώ. Μένω εκεί, απέναντί του, με τον ιδρώτα να κυλά στο μέτωπό μου και τον ρωτώ.

—Μπορείς;

Θέλω να ξέρω.

—Μάνθο, αισθάνεσαι καλά; Θεσ λίγο νερό;

Ο μπαμπάς φαίνεται πραγματικά ανήσυχος.

—Είμαι μια χαρά. Πες μου. Μπορείς;

Είμαι στα όρια της κατάρρευσης.

—Φυσικά και μπορείς...

Ο μπαμπάς δεν επιμένει, καταλαβαίνει ότι για κάποιον λόγο αυτό είναι σημαντικό για μένα.

—Γιατί όχι; Ίσα ίσα που μπορεί να είναι και πολύ ενδιαφέρον. Θα έχεις σίγουρα να μοιραστείς μαζί τους ένα σωρό διαφορετικά πράγματα...

Γιατί όχι; Μάλιστα. Σκόρπιες, ανάκατες εικόνες, που δεν ξέρω πού να τις καταχωριάσω, ξεπηδάνε από παντού στο μυαλό μου. Όχι, δεν αισθάνομαι καλά. Το κεφάλι μου γυρίζει...

—Μάνθο, είσαι καλά; Απάντησέ μου...

Ανακατεύομαι...

—Μάνθο, τι συμβαίνει, αγόρι μου; Μίλησέ μου, ίσως μπορώ να σε βοηθήσω.

Θέλω να του απαντήσω ότι πάει καιρός από τότε που μπορούσε να με βοηθήσει, από τότε που μπορούσα να του μιλήσω, που με βοήθησε για τελευταία φορά. Αλλά δεν μπορώ να πω τίποτα, γιατί το στόμα μου είναι γεμάτο.

Τρέχω στο μπάνιο και βγάζω όλη τη μακαρονάδα.

MAMA I

Η ΜΑΜΑ ΜΟΥ ΕΙΧΕ ΜΙΑΗΣΕΙ κάποια φορά για τις συνέπειες της υπερπροπόνησης των αθλητών. Αν ένας αθλητής ανεβάζει συνέχεια το επίπεδο της έντασης στην προπόνηση, αυξάνει παράλληλα τη διάρκειά της και προπονείται με αυτό τον τρόπο για μεγάλα χρονικά διαστήματα, κινδυνεύει να πάθει σοβαρή υπερκόπωση. Για να ξεπεράσει το πρόβλημα, θα χρειαστεί να ξεκουραστεί για ολόκληρες εβδομάδες.

Η υπερπροπόνηση ήταν ο λόγος που η μαμά είχε πάθει εκείνο το ατύχημα εξαιτίας του οποίου δεν είχε πάρει μέρος στους διεθνείς αγώνες. Για αρκετό καιρό, κι ενώ προετοιμαζόταν πυρετωδώς, ένιωθε αδυναμία, δεν μπορούσε να κοιμηθεί καλά τα βράδια και ξυπνούσε με ταχυπαλμία το πρωί. Το σώμα της δεν άντεξε την πίεση που του ασκούσε και κατέληξε μ' έναν άσχημο τραυματισμό. Από τότε η μαμά υιοθέτησε μια συγκεκριμένη στάση για τη ζωή. Την αποφυγή οποιασδήποτε πίεσης.

—Η αντιμετώπιση ενός προβλήματος απαιτεί καθαρό μυαλό. Για να βρεις τη λύση, πρέπει να κάνεις ένα διάλειμμα, να απομακρυνθείς από το συγκεκριμένο πρόβλημα και όλα θα ξεκαθαρίσουν μέσα σου με τρόπο μαγικό.

Η περιβόητη θεωρία της εγκατάλειψης, όπως τη λέω εγώ, γιατί η πρώτη απόφαση της μαμάς, αφού υιοθέτησε τη συγκεκριμένη στάση ζωής, ήταν να εγκαταλείψει τον πρωταθλητισμό.

Εγώ δεν τη φοβάμαι την πίεση. Αν κάτι με δυσκολεύει, πέφτω με τα μούτρα, βασανίζομαι με πείσμα μέχρι να τα καταφέρω. Κολλάω με ένα πρόβλημα των μαθηματικών; Θα κάτσω με τις ώρες μέχρι να βρω τη λύση. Και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα τη βρω. Είμαι γεμάτος αυτοπεποίθηση, πιστεύω ότι μπορώ να καταφέρω τα πάντα. Ή σχεδόν τα πάντα. Εντάξει, δεν είμαι και τρελός. Απλώς είχα πάντα μια έμφυτη αισιοδοξία, κάτι που όφειλα στον μπαμπά μου και στη δική του θεωρία για τη ζωή.

—Κάθε πρόβλημα έχει τη λύση του. Δεν υπάρχει αμφιβολία γι' αυτό. Ο μόνος τρόπος να το αντιμετωπίσεις με επιτυχία είναι να μην το εγκαταλείψεις.

Πάει πολύς καιρός από τότε που ο μπαμπάς πρόδωσε τη θεωρία του. Ήταν ο πρώτος που εγκατέλειψε. Μας εγκατέλειψε. Και μετά ακολούθησε και η μαμά, που ούτως ή άλλως ήτανε οπαδός της θεωρίας της εγκατάλειψης. Πιστή στη δική της στάση ζωής, αποχαιρέτησε τα πάντα και μας έσυρε εδώ.

Στο δικό της σύμπαν, βέβαια, τα πράγματα δεν έγιναν έτσι ακριβώς.

—Δεν εγκαταλείψαμε τίποτα, Μάνθο. Πιστεύω όμως πως νιώθαμε εγκλωβισμένοι. Έπρεπε να κάνουμε μια παύση, να πάρουμε μια απόσταση, μήπως και καταφέρουμε να απεγκλωβιστούμε. Αυτός ήταν ο λόγος που

αποφάσισα να έρθουμε εδώ. Είναι όπως συμβαίνει με τις συνέπειες της υπερπροπόνησης, θυμάσαι; Για να τις ξεπεράσεις, πρέπει να κάνεις ένα διάλειμμα και να ξεκουραστείς.

Δεν είμαι σίγουρος αν συμφωνώ μαζί της. Άλλωστε το θέμα είναι μετά το διάλειμμα τι γίνεται: συνεχίζεις ή εγκαταλείπεις;

—Μερικά διαλείμματα κρατούν για πάντα...

Την κοιτώ επίμονα.

—Μερικά ναι, μερικά όχι.

Ζητώ μian απάντηση. Η μαμά με κοιτάζει σκεφτική.

—Εμείς;

Το δικό μας;

—Τι εμείς;

Τα μάτια της στενεύουν.

—Θα τα καταφέρουμε; Τι πιστεύεις; Θα καταφέρουμε να απεγκλωβιστούμε, όπως λες;

Προσωπικά, δε μας δίνω και πολλές πιθανότητες.

—Είμαστε ακόμα στο διάλειμμα, Μάνθο. Είναι ακόμα νωρίς για να πούμε.

Η μαμά χαμογελάει ήρεμα σαν να υπάρχει μια κρυφή αλήθεια που μόνο εκείνη γνωρίζει. Αυτά τα μεταφυσικά μου γυρνάνε το μάτι.

—Είσαι θυμωμένη με τον μπαμπά;

Γιατί δε λέμε τα πράγματα με το όνομά τους;

—Καμιά φορά είμαι.

Προσπαθεί να είναι ειλικρινής μαζί μου.

—Τότε γιατί τον υποστηρίζεις;

Ώρα να πούμε μερικές αλήθειες.

—Γιατί, όταν κάποτε το χρειάστηκα, με υποστήριξε κι αυτός...

Αναφέρεται στην περίοδο που ο μπαμπάς είχε ακόμα δουλειά και εκείνη άφησε τη δική της για να κάνει τη μετεκπαίδευση στη γιόγκα. Δεν είναι το ίδιο. Εκείνη της η απόφαση δε μας άλλαξε τη ζωή.

—... άλλωστε, Μάνθο, τον πατέρα σου τον αγαπώ.

Αγάπες και λουλούδια.

—Τότε γιατί μαλώνετε συνέχεια;

Κουραφέξαλα.

—Μπορείς να μαλώνεις και να αγαπάς. Το ένα δεν εμποδίζει το άλλο. Αλλά σίγουρα φανερώνει ένα πρόβλημα. Όταν τελειώσει αυτό το διάλειμμα, ποιος ξέρει, ίσως καταφέρουμε να ξανασυναντηθούμε...

Εκατομμύρια ίσως. Όλο υποθέσεις, χωρίς υποσχέσεις. Κι εγώ ανυπομονώ.

Αλλά αν η μαμά έχει τελικά δίκιο; Μήπως μου συμβαίνει το ίδιο; Είμαι σαν ένα μπαλόκι που κάποτε αιωρούνταν περήφανα ψηλά στον αέρα και τώρα σέρνεται στη γη ξεφούσκωτο. Νιώθω σαν να βγαίνω από μήνες υπερπροπόνησης. Το σώμα μου είναι εντελώς καταπονημένο, η ψυχολογία μου επίσης. Νιώθω σαν να πάσχω από υπερκόπωση και, αν είναι έτσι, προτού εγκαταλείψω τα πάντα, ίσως να έχω μια τελευταία επιλογή. Να κάνω ένα διάλειμμα.